

HET JUBELPARK

Een 'Central Park' in wording

Het Jubelpark is een uitgebreid geheel van tuinen, bezaaid met monumenten en musea. De Triomfboog overheerst het park met zijn drie booggewelven en heeft voor Brussel een symbolische waarde. Het is een van de weinige parken in Europa in de 'Schone Kunsten'-stijl.

EEN VLEUGJE GESCHIEDENIS

Aan de oorsprong van dit park ligt de wil van de Belgische Staat en van de Stad Brussel om de vijftigste verjaardag van België met de nodige luister te vieren. Maar het is meer dan dat. Vóór de aanleg werd het Linthout-plateau alleen gebruikt als militaire oefenterrein. Maar het laat ook toe de stad in noordoostelijke richting uit te breiden en er nieuwe wijken in te richten. Een idee die Koning Leopold II met veel geestdrift steunt.

Architect Gédéon Bordiau krijgt de opdracht toegewezen, na een wedstrijd voor het beste ontwerp. Hij wil het oefenterrein omvormen tot een park (aanvankelijk eerder klein) met een tentoonstellingshal die zich inspireert op het museum van South Kensington in Londen. In een halve cirkel plant hij twee vleugels met een monumentale zuilenrij als verbindingsstuk. De innovatie van Bordiau bestaat erin dat hij centraal in zijn compositie een triomfboog met drie booggewelven tekent.

Vóór de grote "Nationale tentoonstelling van producten van de Belgische kunst en nijverheid" van 1880 – een sluitstuk van de jubileumfeesten – werden alleen de twee zijgebouwen, de sokkel van de zuilengalerij en de triomfboog gebouwd. Er werd wel beslist om het park uit te breiden met aanpalende gronden. Een jaar eerder hadden de Staat en de Stad Brussel de taken verdeeld: de eerste zou de gebouwen afwerken (een klus die nog dertig jaar duurde), de tweede instantie zou het park aanleggen volgens de grote lijnen die Bordiau had uitgetekend.

De aanplanting van de bomen gebeurde in 1888. Er werden al volwassen kastanjelaars, iepen, esdoorns, linden en acacia's aangeplant. Die werden weggehaald uit het voormalige kerkhof van de Leopoldwijk, het Terkamerenbos en het Zoniënwoud.

Vele decennia lang vonden er in het Jubelpark tentoonstellingen en patriottische evenementen plaats. Tot op het ogenblik dat de verstedelijking van de omgeving de toegang bemoeilijkte en de overheid uitkeek naar een andere plaats voor beurzen: dat werd het Heizelterrein dat in 1935 officieel werd geopend.

Sinds 1974 loopt de Wetstraattunnel over de hele lengte onder het park en kom er zelfs op een bepaalde plaats bovengronds.

Momenteel maakt het park het voorwerp uit van een globaal restauratieprogramma dat verschillende jaren zal duren en dat gefinancierd wordt door Beliris, het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

ALGEMENE BESCHRIJVING: WANDELING, ONTSPANNING EN CULTUUR

Als tegenhanger, buiten het stadscentrum, van het park van Brussel, is het Jubelpark een historisch park in klassieke 'Franse' stijl. Het werd ontworpen als een grote rechthoek die geometrisch wordt doorsneden door mooie bomenrijen, symmetrisch georganiseerd rond een centrale as. De brede, kaarsrechte lanen omlijsten de rechthoekige grasperken, die afgeboord zijn met gesnoeide laurierhagen of versierd met bloemperken en beeldhouwwerken.

Voorbij de musea vormt het park een driehoek rond een groot waterbekken met verschillende fonteinen. De punt van de driehoek wijst naar de Tervurenlaan. Het rechtse deel van het park, aan de kant van de Renaissancestraat, richt zich tegenwoordig vooral op het sociale leven, met de sportinfrastructuur van de Koninklijke Militaire School, een zandbak, multisportterreinen, enz. Het linkse deel leent zich meer tot wandelen en ontspannen, met zitbanken, opgebonden lindebomen en groene ruimten.

Vroeger was het Jubelpark een plaats voor tentoonstellingen. Nu wordt het vooral gebruikt voor manifestaties, feesten, vuurwerk, sportieve evenementen, concerten, enz. Zo groeide het uit tot het Brusselse park waar het grootste aantal activiteiten plaatsvindt.

OPMERKELIJKE FAUNA EN FLORA

Buiten de nette rijen staan enkele los aangeplante oude eiken en esdoorns die in alle rust konden doorgroeien. Het zijn nu prachtige bomen.

Een vijftiental bomen van het Jubelpark kreeg een plaatsje in de lijst van merkwaardige bomen van het Brussels Gewest. Daarbij zijn enkele tamme kastanjelaars (*Aesculus hippocastanum*), valse acacia's (*Robinia pseudoacacia*), een zilveresdoorn (*Acer saccharinum*) en een hartbladige els (*Alnus cordata*)

BEHEERSPRINCIPE

Sinds 2005 zijn er restauratiewerken bezig in het Jubelpark. Het is een groots opgezet programma dat tot doel heeft om de lijnen en de geest van de oorspronkelijke plannen intact te houden. Het wil het Jubelpark laten uitgroeien tot een Brussels 'Central Park': midden in de Europese wijk, een kwaliteitsvolle groene ruimte met steeds meer mogelijkheden. Hoe moet dat? Door het herstellen van de continuïteit tussen de buurtwijken, door de wegen een hiërarchische structuur te geven en ze terug aan te leggen in hun oorspronkelijke staat. Een laatste stap vormt de overkapping van het openliggende deel van de autotunnel. De plannen behelzen ook het herstel van de grasperken en boomaanplantingen, de aanplanting van nieuwe bloemen, de restauratie van beeldhouwwerken, gebouwtjes, fonteinen en waterpartijen, de uniformering van het parkmeubilair, de plaatsing van verlichting en veiligheidsvoorzieningen.

In afwachting van de voltooiing van de werken herstelde Leefmilieu Brussel – BIM, als dagelijkse beheerder van het park, de schuttingen met lindebegroeiing en de hagen rond de bloemperken. Er werd ook een aanvang gemaakt met uitgebreide aanplantingen (zomerperken en bloembollen). De organisatie van de seizoensaanplantingen wordt aan de inventiviteit van de tuiniers overgelaten.

BIJZONDERE MONUMENTEN EN BEELDHOUWERKEN

MONUMENTEN

Het Jubelparkpaleis en zijn booggewelven

Het *Jubelparkpaleis* (een ontwerp van Gédéon Bordiau) wou een uitstalraam zijn van de technologische kennis van zaken aan het einde van de negentiende eeuw, door zijn combinatie van steen, glas en staal en de toevoeging van indrukwekkend grote hallen met een metalen geraamte. De arcade van 45 meter hoogte met drie bogen die de twee vleugels verbindt, werd gefinancierd door Leopold II en uitgevoerd door Charles Girault. Bovenop prijkt een vierspan, gebeeldhouwd door Jules Lagae en Thomas Vinçotte. Het stelt Brabant voor die de nationale vlag hijst.

De grote moskee van Brussel

Oorspronkelijk werd dit gebouw opgericht om er de 114 m van het 'Panorama van Cairo' in onder te brengen, dat Emile Wauters schilderde voor de Wereldtentoonstelling van Brussel in 1827. Toen het schilderij veertig jaar later werd geschonken aan de Arabische koning Fayçal, werd het gebouw omgevormd tot moskee, en islamitisch en cultureel centrum.

Het paviljoen van de menselijke passies

Het is het eerste monument dat Victor Horta, een van de belangrijkste Belgische architecten, ontwierp. Het is een kleine klassieke tempel en biedt onderdak aan de 'Menselijke Passies', een beeldhouwwerk van de Antwerpenaar Jef Lambeaux (1852-1908).

De Toren van Doornik

De architect Henri Beyaert bouwde deze middeleeuwse kopie aan het einde van de negentiende eeuw om de architectonische mogelijkheden van de Doornikse steen aan te tonen.

BEELDHOUWERKEN

De Belgische pioniers in Congo (1921) – Thomas Vinçotte

Aandenken aan de Belgen die de dood vonden in de kolonie.

Gedenkteken voor generaal Albert Thys, pionier van de Belgische realisaties in Congo (1926) – Frans Huygelen.

Buste van Robert Schuman, een van de grondleggers van de Europese samenwerking (1987) – Nat Neujean

Allegorie van de vier seizoenen

Als versiering voor de zuilen aan de ingang van het park geven vier stenen beeldhouwwerken van naakte vrouwen vorm aan de vier seizoenen:

- De lente (1958) – Henri Puvrez
- De zomer (1958) – Jean Canneel
- De herfst (1950) – Gustave Fontaine
- De winter (1958) – Oscar Jespers

De bulldog van Ulm, ook genoemd 'de groene hond' (1896) – Jean-Baptiste Van Heffen

De Belgische Staat gaf opdracht voor dit werk naar aanleiding van de 75ste verjaardag van België. Het stond eerst aan de ingang van het Woluwepark.

De stedenbouwers (1893) – Charles-Pierre Van der Stappen

Dit brons stelt twee steenbakkers voor tijdens hun middagpauze.

De maaier (1893) – Constantijn Meunier

Samson die de vossen loslaat in de Filistijnse weiden (1878) – Jean-Baptiste Van Heffen

Trois c'est la foule III (1965-1966) – Olivier Strebelle

Deze evocatie van de film van Groucho Marx werd besteld door de Commissie van Kunsten en Wetenschappen voor de gebouwen van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium.

Erbetoon aan piloten die sneuvelen tijdens een missie (2000) – Claude Rahir

MUSEA

- De Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (KMGH) zijn het grootste museum in België met 650.000 stukken uit de geschiedenis van de mensheid en de beschaving. Het museum is opgedeeld in vier afdelingen: oudheid, nationale archeologie, niet-Europese beschavingen en decoratieve kunst. In de KMGH is er ook een Blindenmuseum dat aan visueel gehandicapten een aangepaste kennismaking (via de tastzin) met het patrimonium biedt.
- Het Vormgietatelier maakt deel uit van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis en bewaart 4000 authentieke gietvormen van kunstwerken. De gietvormen worden vandaag nog altijd gebruikt. Bezoekers kunnen het atelier bezoeken en de gietvormen aankopen.
- Het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis exposeert middeleeuwse wapenuitrusting, vuurwapens, blanke wapens, uniformen, medailles, beeldhouwwerken en schilderijen die een beeld schetsen van de militaire geschiedenissen en op die manier ook van de geschiedenis van onze gewesten. Het museum heeft een afdeling Luchtvaart en Ruimtevaart (legervliegtuigen), en Pantservoertuigen.
- Autoworld nodigt u uit op een wandeling door de geschiedenis van auto en tweewielers en heeft verschillende uitzonderlijke collecties.
- Het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium wijdt zich aan de studie en conservatie van artistieke en culturele schatten van het land. De bibliotheek is open voor het publiek.

GROENE RUIMTEN IN DE BUURT

- Ten noordwesten: het Leopoldpark.
- Ten noordoosten: de Maria-Louizasquare, de Ambiorixsquare en de Margaretasquare.
- Ten westen: de tuin van Jean-Felix Hap.

Oppervlakte: 34,22 hectare.

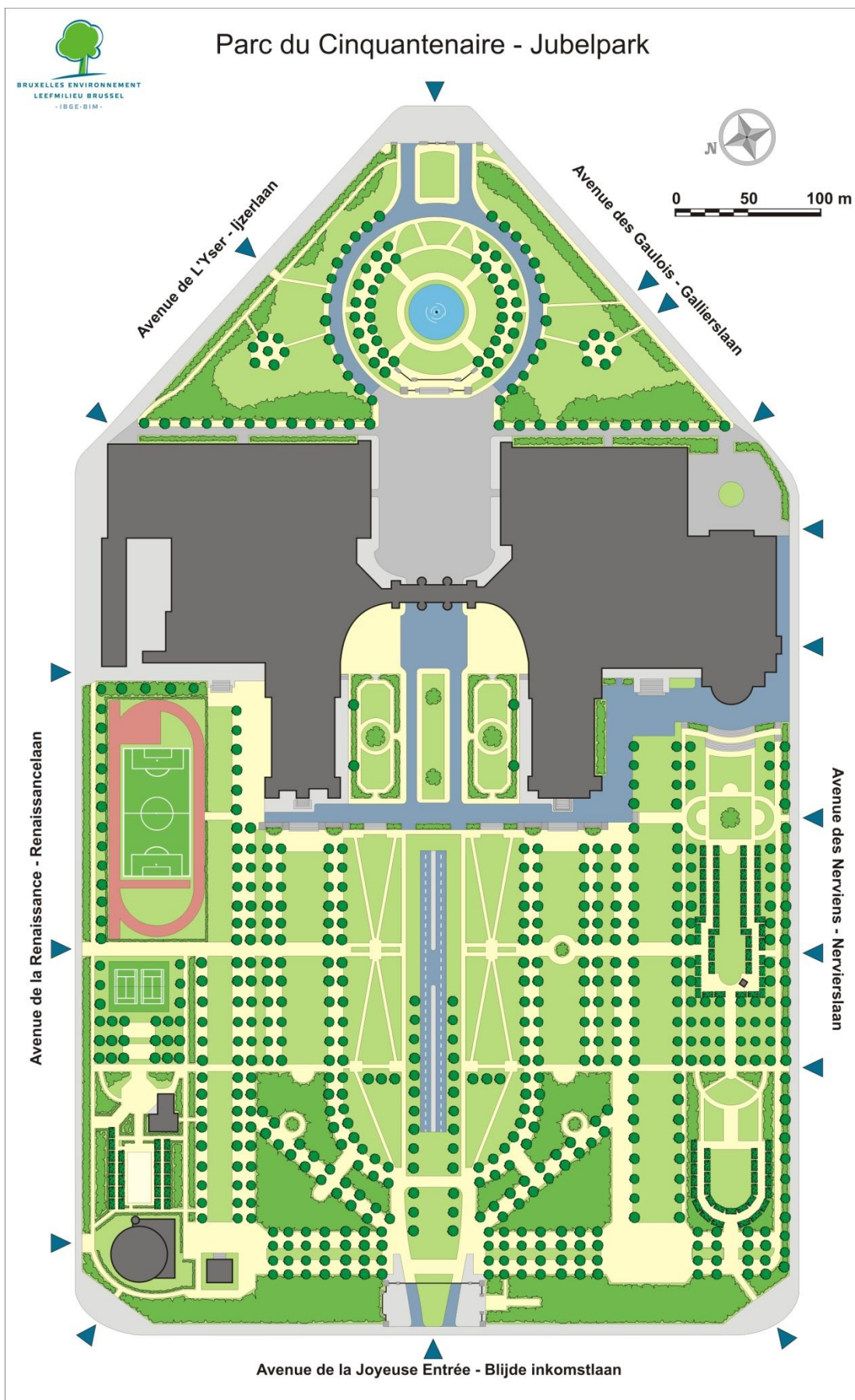
Typologie: wandelpark met culturele waarde door de musea en monumenten. Het heeft ook veel andere functies zoals sport, speeltuin, enz.

Eigenaar: Regie der Gebouwen.

Beheer: Leefmilieu Brussel – BIM.

Klassering: Het Klasseringsbesluit van het terrein van het Jubelpark dateert van 18 november 1976.

PRAKTISCHE INFORMATIE

OPENINGSUREN

Het Jubelpark is omheind, maar op elk ogenblik toegankelijk. Een ploeg van parkwachters houdt zeven dagen per week toezicht.

CONTACT

Hebt u een vraag? Wilt u een probleem signaleren? Spreek dan een van de parkwachters aan.

In noodgevallen: Politie op nummer 02/788 53 43.

Leefmilieu Brussel-BIM : 02 / 775 75 75, info@leefmilieubrussel.be

Voor de organisatie van evenementen in het park : dienst Parken en territoriale evenementen (M. Gheysens – 02/775 77 27

UITRUSTING

Speeltuintje voor kinderen van 3 tot 7 jaar met een grote zandbak, boot, touwpiramide, glijbaan en schommel. Klimelementen en fitnessuitrusting, sportterrein voor 8- tot 12-jarigen met voet- en basketbaldoelen, lijnen op de grond voor tennis en volleybal. Fontein, zitbanken, vuilnisbakken, vier zones waar honden vrij mogen rondlopen.

ER GERAKEN

De ingangen tot het park liggen aan de Blijde-Inkomstlaan, de Kortenberglaan, de Renaissancelaan, de IJzerlaan, de Galliërslaan, de Nerviërslaan en de Oudergemlaan. Het park ligt op het grondgebied van de gemeenten Brussel en Etterbeek.

BEREIKBAARHEID ANDERVALIDEN

De ingang aan de kant van Schuman is hiervoor speciaal aangelegd. De wegbedekking van de wandelpaden is geschikt voor wagentjes. Hier en daar lopen er geulen dwars overheen. Kasseien op het voorplein.

OPENBAAR VERVOER

Bus : 22, 27 (Nerviërs-Galliërs-Merode), 61 (Merode-Ridderschap), 80 (Galliërs-Merode), 12, 21, 22, 36, 60, 79 (Schuman)

Tram : 81 (Merode)

Metro : 1, 5 (Merode)

Trein: Schumanstation.

MEER INFORMATIE

- De brochure van Leefmilieu Brussel – BIM:
  - Het Jubelpark (folder);
  - Wandeling langs beeldhouwwerken in de Brusselse groene ruimten (te bestellen op het nummer 02/775 75 75 of via info@leefmilieubrussel.be).
- Meer informatie over [culturele wegwijzers van parken en tuinen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#).
- De fotogalerij van de [Virtual Landscape Gallery](#).
- Meer informatie over [het architecturale patrimonium van het Gewest](#).
- Meer informatie over [de herdenkingsmonumenten in Brussel](#).
- Meer informatie over de [Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis](#)
- Meer informatie over het [Horta-Lambeauxpaviljoen](#).
- Meer informatie over [het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgechiedenis](#).
- Meer informatie over [Autoworld](#).
- Meer informatie over [Afgietselwerkplaats](#).
- Meer informatie over [het Koninklijk Instituut voor Kunstpatrimonium](#).
- Meer informatie over [het groene en blauwe netwerk](#).

